

> Weetjes

Zeldzaam

De elf genen die betrokken zijn bij de zeldzame ziekte Fanconi anemi komen nagenoeg alleen voor bij gewervelde dieren; dat is een bijzonder resultaat uit het onderzoek waar Eric Blom 21 april op promoveert. Een afwijking binnen die groep van elf genen kan leiden tot de genoemde ziekte. Door aangeboren gebreken in die genen maakt het beenmerg te weinig bloedcellen aan. De precieze oorzaak blijft nog ongewis. In Nederland lijden ongeveer honderd mensen aan Fanconi anemi. Kenmerken zijn onder meer zeer ernstige bloedarmoede en soms het ontbreken van ledematen zoals de duim. Patiënten overlijden vaak al rond het 25ste levensjaar, mede vanwege een verhoogde kans op kanker. Het VUmc heeft een speciale afdeling voor behandeling van en onderzoek naar deze ziekte. (DaH)

Praten

Praten blijkt bij lage rugklachten hetzelfde effect te hebben als de gebruikelijke behandeling. Petra Jellema onderzocht bij ruim driehonderd patiënten met kortdurende rugpijn of een behandeling die gericht is op psychosociale factoren kan voorkomen dat de pijn chronisch wordt. Hierop promoveerde zij 6 april bij VUmc. Zij vergeleek de werkzaamheid hiervan met de gebruikelijke zorg door de huisarts: medicatie en advies. Opvallend was dat bij allebei de behandelingen de klachten snel overgingen. Mensen met rugklachten hebben soms gedachten die herstel in de weg staan, zoals 'ik mag niet veel bewegen, want dat is slecht voor mijn rug'. De nieuwe behandeling bestrijdt onder meer deze negatieve gedachten. (FB)

Slim internet

Het internet biedt zeer veel informatie en diensten aan, maar het denkt niet zelf na. Het zou bijvoorbeeld handig zijn als het internet zelf 'bedenkt' dat je als je een vlucht boekt, misschien ook een huurauto nodig hebt, of een hotel. Tot nu toe moet je die dingen allemaal los reserveren. Informaticapromovendus Martha Sabou deed onderzoek naar de logische structuur die nodig is om een internet te maken dat wel met dit soort oplossingen komt. Dat is niet alleen handig voor de particulieren die een vakantie willen boeken, maar ook voor de wetenschap: steeds meer wetenschappers maken gebruik van testen die op het internet staan. Het is moeilijk om handmatig de juiste tests te vinden. Daarbij zou een slim internet ook kunnen helpen. (WV)

Thuiswerkers

Thuiswerkers die privé en werk graag strikt gescheiden willen houden, slagen daar niet in. Dat blijkt uit een onderzoek van sociaal-cultureel wetenschapper Rozemarijn de Man. Voor thuiswerkers is het werk 24 uur per dag aanwezig. Een voordeel van thuiswerken is dat kinderen tussendoor van school gehaald kunnen worden, maar het werk moet dan wel op een ander tijdstip, vaak 's avonds of in het weekend, worden ingehaald. 'Telewerken vergt veel van mensen', zegt De Man in de *Volkscrant* van 7 april. 'Zo moeten thuiswerkers constant de grens tussen privé en werk bewaken. Bijvoorbeeld door het hebben van een eigen werkkamer en het maken van duidelijke afspraken met familieleden.' Maar dat scheiden van werk en privé lukt niet altijd. Thuiswerkers krijgen daardoor vaak last van stress en irritatie. (PB)

Hoogleraar Ghorashi houdt van succesverhalen

'Verschil moet er zijn'

Cultuurverschillen moet je niet vrezen, maar juist koesteren, vindt hoogleraar Management van diversiteit en integratie Halleh Ghorashi.

TEKST: PETER BREEDVELD

FOTO: MARIJN ALDERS

De naam Halleh Ghorashi figureert prominent in het multicultureel debat in Nederland. Sinds de antropologe werd benoemd tot bijzonder VU-hoogleraar Management van diversiteit en integratie, is de toch al niet-geringe belangstelling van de media alleen maar groter geworden. Ze wordt voortdurend uitgenodigd voor lezingen en debatten, maar moet steeds vaker bedanken voor de eer. "Ik kan niet alles doen. Ik verkeer in de gelukkige positie dat ik kan selecteren", zegt ze. Daarbij let zij onder andere op de 'impact' die van een publiek optreden valt te verwachten. "Een debat waaraan bijvoorbeeld ook Ruud Lubbers deelneemt, zal relatief veel media-aandacht krijgen en dat betekent dat je een breder publiek kunt bereiken." Ook moet het onderwerp vallen binnen haar eigen vakgebied, namelijk integratievraagstukken. "Tegen de rest zeg ik nee." Alleen ten aanzien van studentenorganisaties is ze iets coulanter. "Voor studenten wil ik zoveel mogelijk beschikbaar zijn." Ghorashi staat elke week wel in een krant of een opinieblad, maar dat moet ook weer niet te groot worden gemaakt, vindt ze. "Ik ben nog nooit uitgenodigd voor het tv-programma *Buitenhof* en ik word wel vaak geciteerd, maar de opiniestukken die ik aanbied aan de *Volkscrant* of *NRC Handelsblad* worden nauwelijks geplaatst. Op de opiniepagina's van de kranten zie ik vaak dezelfde soort teksten. Daardoor zit er een enorme kloof tussen wat gepresenteerd wordt in de media en de belevingwereld van migranten. Als ik een lezing heb gegeven of een debat heb gedaan, komen immigranten ook altijd naar me toe: 'Waarom staan er geen teksten zoals die van jou in de kranten?' Blijkbaar ben je alleen interessant als je controversiële standpunten verkondigt, zoals Afshin Ellian."

Niet in extremen

Maar Ghorashi wil niet in extremen denken, zegt ze. Ze zit ergens in het midden tussen degenen die de oorzaak van alle multiculturele problemen zoeken in racisme en uitsluiting en hun tegenhangers, die de slecht geïntegreerde allochtonen de schuld geven. "Het debat wordt steeds eenduidiger. Het is verworpen tot een soort machtsspel, waarin moslims steeds meer in de verdediging worden gedreven. Juist daardoor gaan mensen die zich vroeger helemaal niet met het geloof bezighielden, zich steeds nadrukkelijker mos-

lim voelen en vindt er een brede islamisering plaats."

Het probleem is volgens Ghorashi dat de aandacht te veel uitgaat naar de negatieve aspecten van cultuurverschillen. "Ons vertrekpunt zou juist moeten zijn wat ons bindt", betoogt ze. "Om te beginnen wil iedereen, ongeacht zijn cultuur, gewoon een fatsoenlijk leven hebben." Daarnaast is het onzin om alles vanuit de cultuur, etniciteit of religie te willen verklaren. "Als Iraanse seculier heb ik meer gemeen met seculiere Nederlanders dan met religieuze Iraniers. Moeders hebben op basis van hun moeder-zijn overeenkomsten die etnische scheidslijnen overstijgen." De verschillen zijn eerder sociaal-economisch van aard dan cultureel, meent Ghorashi. Daarom is het belangrijk om een brede visie te houden en alle mogelijke factoren mee te wegen wanneer je een verschijnsel als integratie beschouwt. De neiging om alle problemen vanuit de cultuur te willen verklaren is volgens Ghorashi typisch Nederlands en komt voort uit de geschiedenis van het migrantenbeleid in Nederland. Dit gegeven zal centraal staan in haar oratie, die ze op 13 oktober zal houden. Moslim-immigranten werden aanvankelijk aangemoedigd hun eigen zuil te vormen zoals de gereformeerden, katholieken en socialisten in het vooroorlogse Nederland. Maar Nederland is sinds de jaren zestig inmiddels 'ontzuild' en bovendien konden de katholieke, protestantse en socialistische zuilen voorzien in hun eigen onderwijs, zorg en andere voorzieningen. De islamitische zuil werd voornamelijk gevormd door mensen in lage maatschappelijke posities. "Er was dus helemaal geen motor voor de emancipatie van moslim-immigranten!"

Tomeloze ambitie

Dat levert problemen op, maar er zijn ook succesverhalen. Het stoort Ghorashi dat daar nauwelijks aandacht voor is. Wie op een doordeweekse dag het VU-hoofdgebouw betreedt, ziet hoeveel jonge moslims een universitaire studie volgen. "Dat zijn de kinderen van die vaak laaggeschoolde immigranten", zegt Ghorashi. "Dus uiteindelijk gaat de emancipatie van die tweede generatie in een zeer hoog tempo. Er zijn veel van dit soort succesverhalen in het bedrijfsleven, in de Tweede Kamer, in de kunst- en literatuurwereld, veel vrouwen vooral, die een enorme drang hebben om zich te bewijzen. Die tomeloze ambitie, ik wil graag weten wat daar achter zit."

Veel sociologisch onderzoek bestaat uit cijfermatige vergelijkingen en richt zich op zaken als participatie op de arbeidsmarkt of de segregatie in de woonomgeving van immigranten. Ghorashi wil echter de verhalen van de mensen achter die cijfers weten. Dat is het centrale aandachtspunt van haar leerstoel. Zo zal haar assistent Ismintha Waldering zich bezig houden met een onderzoeksvoorstel over succesvolle jonge allochtonen. Een paar weken geleden haalde een student van Ghorashi, Orkide Yamac, de krant met een onderzoek naar integratie in het bedrijfsleven. Yamac beschreef de flexibele opstelling van Albert Heijn ten opzichte van werknemers met een andere culturele achtergrond. Met hen worden afspraken gemaakt over kleding, werktijden, verlof en eetgewoonten. Ook de Rabobank is op dat gebied al tamelijk ver. Ghorashi hecht eraan te wijzen op het feit dat de bedrijven dit diversiteitsbeleid niet uitvoeren vanuit een soort politieke correctheid, of omdat het moet van de overheid. "De bedrijven willen zelf uitstralen dat ze multicultureel zijn omdat ze beseffen dat de samenstelling van hun klantenbestand verandert. Daar moet hun personeelsbestand een afspiegeling van zijn. In een veranderende maatschappij heb je als bedrijf de keuze: wil je toeschouwer zijn of een speler in het veld blijven?" Het is dus van puur strategisch belang om cultuurverschillen positief te benaderen, ze niet te zien als oorzaak van problemen, maar als scheppers van nieuwe mogelijkheden. Dan ontstaat er een klimaat van verandering en vernieuwing, dat nodig is voor de continuïteit en ontwikkeling van organisaties. "Nederland moet ook denken aan zijn internationale imago", waarschuwt Ghorashi. "Wanneer talentvolle allochtonen niet op waarde worden geschat, wordt het steeds onaantrekkelijker voor talentvolle, hoogopgeleide buitenlanders om naar Nederland te komen."

'Wat ons bindt, zou ons vertrekpunt moeten zijn'